

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ
В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Київ-2018

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає порядок організації освітнього процесу з використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій дистанційного навчання в Національній академії внутрішніх справ (далі – Академія).

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Указу Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року»; наказу МОН України № 903 від 02.12.2004р., «Про затвердження Правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах», наказу МОН України № 369 від 15.05.2006р. «Про затвердження тимчасових вимог до педагогічних програмних засобів», наказу МОН України № 466 від 25.04.2013 р. «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», наказу МОН України № 910/23442 від 07.06.2013 р. «Про внесення змін до Положення про дистанційне навчання», наказу МОН України № 1518 від 30.10.2013 р. «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями», а також Статуту Національної академії внутрішніх справ.

1.3. Цим Положенням керуються у своїй роботі структурні підрозділи Академії, які задіяні в організації та провадженні освітнього процесу, здобувачі вищої освіти, слухачі та інші категорії осіб, що навчаються в Академії.

1.4. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг із застосуванням у навчанні психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій здобувачами вищої освіти різних ступенів вищої освіти, слухачами відповідно до стандартів вищої освіти.

1.5. Основними завданнями дистанційного навчання є:

- забезпечення конституційного права громадян на здобуття вищої освіти незалежно від статі, соціального та майнового стану, роду і характеру занять, стану здоров'я і місця проживання (тимчасового перебування);
- забезпечення якості та ефективності освітнього процесу у разі застосування дистанційної форми як окремої форми навчання, або в разі використання елементів дистанційного навчання у освітньому процесі здобувачами вищої освіти денної форми навчання;

- розширення можливостей доступу всіх категорій осіб, які навчаються в Академії до якісного навчання за відповідними освітніми (науковими) програмами;

- забезпечення індивідуалізації освітнього процесу відповідно до потреб, особливостей і можливостей тих, хто здобуває вищу освіту, підвищує кваліфікацію, отримує робітничу спеціальність;

- створення додаткових можливостей для спілкування наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників із здобувачами вищої освіти (слухачами), а здобувачів вищої освіти (слухачів) між собою в рамках активного творчого засвоєння освітньої програми навчання;

- забезпечення контролю якості освіти.

1.6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- дистанційне навчання – процес набуття знань, умінь, навичок і компетентностей, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;

- технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, у т.ч. психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних, які надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання;

- психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів та прийомів, послідовне здійснення яких забезпечують виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

- інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін, а також забезпечення організації та супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у т. ч. Інтернету;

- веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчального призначення (дистанційних курсів навчальних дисциплін), програмного забезпечення управління ними та управління дистанційним навчанням;

- веб-ресурси навчальної дисципліни – сукупність електронної навчальної інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння дисципліни, яка доступна для здобувачів вищої освіти (слухачів) через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших програмних засобів;

➤ дистанційний курс – веб-ресурси навчальної дисципліни, об'єднані єдиним педагогічним сценарієм, призначені для організації індивідуального та групового навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) з використанням елементів дистанційного навчання;

➤ суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувачі вищої освіти, слухачі), та особи, які забезпечують дистанційне навчання (наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники та інші особи, що забезпечують якісне провадження освітнього процесу);

➤ викладач-розробник курсу дистанційного навчання (елементів дистанційного навчання) – викладач, який відповідає за проведення таких занять;

➤ асинхронний режим дистанційного навчання – взаємодія здобувачів вищої освіти (слухачів) з викладачами (особами, що забезпечують якісне провадження освітнього процесу) із затримкою в часі з використанням електронної пошти, форумів, соціальних мереж тощо;

➤ синхронний режим дистанційного навчання – дистанційна взаємодія здобувачів вищої освіти (слухачів) з викладачами, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (аудіо-, відео конференції, соціальні мережі тощо);

➤ система управління веб-ресурсами навчальної дисципліни – сукупність програмних засобів для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів здобувачам вищої освіти (слухачам), а також забезпечення доступу суб'єктів дистанційного навчання (викладачів, осіб, що забезпечують якісне провадження освітнього процесу, розробників веб-ресурсів) до цих веб-ресурсів;

➤ система управління дистанційним навчанням – сукупність програмних засобів, призначених для організації дистанційного навчання та контролю за ним.

1.7. Вимогами до здобувачів вищої освіти (слухачів), що проходять навчання з використанням технологій дистанційного навчання, є:

➤ вміння користуватись комп'ютером і сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями на рівні, яке дає можливість виконання здобувачами вищої освіти (слухачами) усіх необхідних елементів навчання з використанням технологій дистанційного навчання (що може бути перевірено за допомогою тестування до початку навчання з використанням технологій дистанційного навчання);

➤ наявність у здобувачів вищої освіти (слухачів) доступу до мережі Інтернет та веб-сервісів, які забезпечують участь у освітньому процесі в синхронному і асинхронному режимах.

За рішенням Вченої ради Академії для роботи із дистанційними курсами можуть визначатися асистенти – науково-педагогічні працівники (може працювати на посаді наукового, науково-педагогічного чи педагогічного працівника), який може забезпечувати освітній процес в частині своїх функціональних обов'язків, перебуваючи у будь-якому регіоні України, у разі наявності телекомунікаційного зв'язку із Академією та здобувачами вищої освіти (слухачами). Асистент згідно з навчальним навантаженням відповідає за проведення тих видів занять, що визначені його навчальним навантаженням та функціональними обов'язками. Асистент як учасник освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання має право проводити, у межах своєї компетенції, дистанційні заняття та повинен оцінювати рівень знань здобувачів вищої освіти (слухачів) за результати виконаних практичних та інших видів робіт передбачених навчальним планом.

Окрім зазначеного на кожній кафедрі визначається науково-педагогічний працівник – відповідальний за дистанційне навчання на кафедрі, призначений на засіданні кафедри. Він відслідковує підготовку веб-матеріалів науково-педагогічними працівниками кафедри та наповнення дистанційних курсів дисциплін. У разі необхідності координатор надає консультації науково-педагогічним працівникам кафедри щодо особливостей створення, редагування та наповнення дистанційних курсів. До обов'язків координатора входить організація процесу отримання науково-педагогічними працівниками кафедри логінів та паролів відповідно до їх посадових повноважень.

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

2.1. Дистанційне навчання в Академії реалізується:

- у освітньому процесі за погодженням із Вченою радою Академії;
- використанням дистанційних технологій у освітньому процесі здобувачів вищої освіти (слухачів) всіх форм навчання;
- використанням елементів дистанційного навчання у освітньому процесі;
- застосуванням дистанційної форми як окремої форми навчання.

2.2. Дистанційне навчання в Академії здійснюється за усіма спеціальностями, спеціалізаціями, за якими Академія надає освітні послуги.

2.3. Освітній процес в Академії за дистанційною формою організовується відповідно до робочих навчальних планів за умови їх адаптації до дистанційної форми навчання.

2.4. Термін навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) з використанням дистанційного навчання у освітньому процесі встановлюється Вченою радою Академії. Термін підготовки фахівців за дистанційною формою як за окремою

формою навчання має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними ступенями вищої освіти та спеціальностями (спеціалізаціями), і не більшим, ніж за заочною формою навчання.

2.5. Кількість здобувачів вищої освіти (слухачів), що навчаються за дистанційною формою, визначається рішенням Вченої ради Академії в межах ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) фахівців за визначеною формою навчання.

2.6. Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається Академією залежно від профілю навчальної дисципліни. Для забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) Академія може користуватися власними веб-ресурсами, створеними науковими, науково-педагогічними та педагогічними працівниками академії, або використовувати інші веб-ресурси.

2.7. Перевірка веб-ресурсів здійснюється науково-методичною радою Академії.

2.8. Усі майнові права інтелектуальної власності на дистанційні курси, розроблені працівниками Академії в рамках їх робочого часу, відповідно до Колективного договору і закону України «Про авторське право і суміжні права», належать Академії.

3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Дистанційне навчання нормативно забезпечене Законом України «Про вищу освіту», Указом Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» та іншими нормативними актами, наведеними у п. 1.2 даного Положення, що стали основою для його розроблення.

3.2. Якість навчання з використанням технологій дистанційного навчання забезпечується належним рівнем кадрового, нормативного, організаційно-управлінського, науково-методичного, матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

3.3. Наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники та інші працівники, що забезпечують дистанційне навчання, повинні мати спеціальну підготовку, для чого не рідше одного разу на 5 років проходити навчання за тематикою дистанційного навчання обсягом не менше 108 академічних годин з отриманням документу про підвищення кваліфікації.

3.4. Організаційно-управлінське забезпечення передбачає використання технологій дистанційного навчання за усіма дисциплінами та видами навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (слухачів) відповідно до навчальних планів підготовки фахівців.

3.5. У освітньому процесі можуть використовуватись такі окремі технології дистанційного навчання:

- читання лекцій в режимі відеоконференції для відокремлених підрозділів Академії;
- самостійне вивчення здобувачами вищої освіти (слухачами) лекційних матеріалів з використанням дистанційних курсів;
- проведення практичних і семінарських занять в асинхронному і синхронному режимах;
- виконання індивідуальних робіт з консультуванням викладачів в асинхронному та синхронному режимах;
- самоконтроль, поточний контроль знань здобувачів вищої освіти (слухачів) з використанням електронних тестів, підсумковий контроль.

3.6. Освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання організовується відповідно до чинних положень Академії і таких вимог:

3.6.1. Забезпеченість кожної навчальної дисципліни відповідними веб-ресурсами для використання у освітньому процесі, що рекомендовані кафедрою, за якою закріплено викладання навчальної дисципліни, та схвалено науково-методичною радою;

3.6.2. Використання технологій дистанційного навчання у освітньому процесі повинно бути відображене окремим розділом в робочій програмі відповідної навчальної дисципліни.

3.6.3. Обов'язкове надання здобувачам вищої освіти (слухачам) можливості зворотного зв'язку з науково-педагогічним працівником, що забезпечується використанням різноманітних форм консультацій (форумів, чатів, повідомлень тощо).

3.6.4. Усі контрольні заходи можуть здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференцзв'язку, за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається.

3.6.5. Норми часу для обліку навчальної та методичної роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників при для організації освітнього процесу з використанням дистанційної форми навчання в Академії:

- облік витрат часу на навчання з використанням технологій дистанційного навчання відповідає аудиторному навантаженню (відповідна кількість годин лекційних, практичних чи семінарських занять);

- облік витрат часу на підготовку відповідних видів занять становить 1 година години на 1 академічну годину занять та відображається в індивідуальному плані викладача у розділі «Методична робота».

- організація навчання з використанням дистанційних технологій повинна обов'язково надавати здобувачам вищої освіти (слухачам) можливість зворотного зв'язку з науково-педагогічним працівником, що забезпечується використанням різноманітних форм консультацій (форумів, чатів, повідомлень тощо).

3.7. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

3.7.1. Методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання. Методичні рекомендації щодо використання веб-ресурсів повинні містити таку інформацію: як, у якій послідовності та в які терміни вивчати даний дистанційний курс, умови проходження проміжного та підсумкового контролю, виконання практичних завдань з дисципліни, критеріїв оцінювання.

3.7.2. Критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання.

3.7.3. Змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану підготовки. – документи планування навчального процесу;

3.7.4. Лекційний матеріал:

- у текстовому вигляді з графіками, малюнками та таблицями, не менше 10 000 знаків (1/4 друкованого аркуша) на 1 академічну годину;
- у вигляді відеоматеріалів (з відповідною тривалістю: одна академічна година – 35 хвилин);
- у вигляді презентацій (з аудіо-супроводом чи без нього аудіо-супроводу).

3.7.5. Тести для усіх видів контролю рівня знань (самоконтроль, поточний і підсумковий контроль), не менше 20 тестових завдань до кожної теми.

3.7.6. Практичні завдання з рекомендаціями щодо їх виконання, з у повній відповідності до навчального плану;

3.7.7. Глосарій термінів навчального матеріалу.

3.7.8. Бібліографія та посилання на електронні бібліотеки.

3.9. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

3.9.1. Апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

3.9.2. Інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускною здатністю каналів не менше 10 Мб/с, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання Акадепмії цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу у синхронному та асинхронному режимах;

3.9.3. Програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у т. ч. для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

3.9.4. Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

3.10. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення дистанційного навчання, необхідне для створення і підтримання веб-середовища, здійснюється придбанням, встановленням і обслуговуванням комп'ютерної техніки і засобів комунікації. У дистанційному навчанні використовується матеріально-технічна база Академії та його структурних підрозділів, а також особисті апаратні засоби здобувачів вищої освіти (слухачів). Придбання і обслуговування апаратних засобів, інформаційно- комунікаційне забезпечення доступу до Інтернет та веб-сервісів, які забезпечують участь у дистанційному освітньому процесі в синхронному чи асинхронному режимах, здійснюється за рахунок коштів власника цих засобів, а саме: Академії, його структурних підрозділів, студентів. Розроблення веб-ресурсів відбувається за рахунок коштів Академії.

4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

4.1. Технології дистанційного навчання в Академії, окрім зазначених у пп. 2.1. та 2.2 можуть використовуватися для: вивчення додаткових (факультативних, позакредитних) дисциплін; навчання здобувачів вищої освіти (слухачів) під час хвороби; отримання консультацій, методичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів тощо.

4.2. Навчання з використанням дистанційних технологій відбувається відповідно до граку освітнього процесу в академії.

4.3. Додатковими вимогами до здобувачів вищої освіти (слухачів) для реалізації дистанційного навчання з використанням дистанційних технологій є:

- наявність доступу до Інтернет та веб-серверів, які забезпечують участь у освітньому процесі в синхронному та асинхронному режимах;
- вміння користуватись сучасними інформаційними та телекомунікаційними технологіями на рівні, що забезпечує ефективність дистанційного навчання з використанням дистанційних технологій.

4.4. Перед початком дистанційного навчання з використанням дистанційних технологій відповідальні по структурним підрозділам (призначаються наказом ректора) до не пізніше ніж за місяць інформують здобувачів вищої освіти (слухачів) про навчання із використанням дистанційних технологій. Кожному здобувачу вищої освіти (слухачі) надається логін і пароль для санкціонованого доступу до програмного-технічного складника системи дистанційного навчання.

4.5. Освітній процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота, навчальні заняття, практична підготовка, контрольні заходи тощо.

4.6. Самостійна робота є однією з основних форм організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання. Вона включає вивчення поза навчальним закладом навчальних дисциплін та виконання індивідуальних завдань та інших видів робіт.

4.7. Самостійне вивчення матеріалів забезпечується шляхом надання здобувачам вищої освіти (слухачам) доступу до дистанційних навчальних курсів дисциплін через мережу Інтернет.

4.8. Кожний здобувач вищої освіти (слухач) отримує перелік дисциплін відповідно до навчального плану, вивчення яких передбачене протягом дистанційного навчання з використанням дистанційних технологій, та можливість доступу до дистанційних курсів.

4.9. Розроблені дистанційні курси, розміщуються на сайті офіційному веб-порталі Академії за один місяць до початку періоду дистанційного навчання.

4.10. Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної навчальної дисципліни визначаються робочою програмою дисципліни, методичними вказівками, інструкціями й завданням, які містяться в дистанційному курсі. Самостійна робота здобувачів вищої освіти (слухачів) включає вивчення основних і додаткових навчально-методичних матеріалів у різному виконанні:

- виконання індивідуальних, тестових й інших завдань;
- написання курсових робіт,;
- роботу з інтерактивними підручниками й навчально-методичними матеріалами, у тому числі з мережевими або автономними мультимедійними електронними підручниками, практикумами;
- роботу з базами даних вилученого доступу.

8.11. Для планування індивідуальної самостійної діяльності здобувачам вищої освіти (слухачам) надаються календарні графіки вивчення відповідних дисциплін, в яких визначено переліки навчальних завдань і терміни їх виконання.

4.13. Усі контрольні заходи у можуть здійснюватись відповідно до рішення Вченої ради Академії дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

4.14. Атестація при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється згідно з статтею 7 Закону України «Про вищу освіту».

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Зміни та доповнення до Положення про дистанційне навчання в Національній академії внутрішніх справа затверджуються Вченою радою Академії.